

(Az Európai Unióról szóló szerződés V. címe alapján elfogadott jogi aktusok)

A TANÁCS 2006/418/KKBP EGYÜTTES FELLÉPÉSE

(2006. június 12.)

a NAÜ tevékenységeinek a nukleáris biztonság és ellenőrzés területén, valamint a tömegpusztító fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló EU-stratégia intézkedéseinek végrehajtása keretében történő támogatásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre, és különösen annak 14. cikkére,

mivel:

- (1) 2003. december 12-én az Európai Tanács elfogadta a tömegpusztító fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló EU-stratégiát, amelynek III. fejezete tartalmazza az elterjedés elleni küzdelemre irányuló azon intézkedések listáját, amelyeket mind az EU-n belül, mind harmadik országokban meg kell tenni.
- (2) Az EU ezt a stratégiát aktívan végrehajtja, és érvényre juttatja a III. fejezetében felsorolt intézkedéseket, elsősorban a multilaterális intézmények – mint a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség (NAÜ) – által irányított egyedi projektek támogatására felszabadított pénzügyi források biztosításával.
- (3) A Tanács 2003. november 17-én elfogadta a tömegpusztító fegyverek és a hordozóeszközök elterjedésének megakadályozásáról szóló többoldalú megállapodások egyetemessé tételéről és megerősítéséről szóló 2003/805/KKBP⁽¹⁾ közös álláspontot. Az a közös álláspont többek között a NAÜ átfogó biztosítéki megállapodások és kiegészítő jegyzőkönyvek megkötésének ösztönzésére szólít fel, valamint kötelezi az Európai Uniót, hogy törekedjen arra, hogy a kiegészítő jegyzőkönyvek és az átfogó biztosítéki megállapodások a NAÜ ellenőrzési rendszer előírásaiá váljanak.
- (4) 2004. május 17-én a Tanács elfogadta a NAÜ tevékenységeinek a Nukleáris Biztonsági Alap keretében és a tömegpusztító fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló EU-stratégia intézkedéseinek végrehajtása keretében történő támogatásáról szóló 2004/495/KKBP⁽²⁾ együttes fellépést.
- (5) 2005. július 18-án a Tanács elfogadta a NAÜ tevékenységeinek a nukleáris biztonság és ellenőrzés területén, valamint a tömegpusztító fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló EU-stratégia intézkedéseinek végrehajtása keretében történő támogatásáról szóló 2005/574/KKBP⁽³⁾ együttes fellépést.
- (6) Az EU tekintetében a Tanács 2003. december 22-én elfogadta a nagy aktivitású zárt sugárforrások és a gazdtalan sugárforrások ellenőrzéséről szóló 2003/122/Euratom⁽⁴⁾ irányelvet, a nagy aktivitású sugárforrások ellenőrzésének valamennyi harmadik országban való megerősítése – a G-8-ak sugárforrások biztosításáról szóló nyilatkozatának és cselekvési tervének megfelelően – továbbra is fontos követendő célkitűzés marad.
- (7) 2005 júliusában a részes államok és az Európai Atomenergia-közösség konszenzussal megállapodott a nukleáris anyagok fizikai védelméről szóló egyezmény (CPPNM) módosításáról annak érdekében, hogy kiterjessze annak hatályát a békés célú belföldi felhasználású, tárolás, valamint szállítás alatt álló nukleáris anyagokra és létesítményekre, és kötelezni fogja a részes államokat az ezzel kapcsolatos jogsértések büntetőjogi szankcionálására.
- (8) 2005 szeptemberében az atomterrorizmus megelőzéséről szóló nemzetközi egyezményt (atomterrorizmus-egyezmény) megnyitották aláírásra. Amint hatályba lép, kötelezni fogja a részes államokat jogszabályok alkalmazására az ilyen jogsértések büncselekményként való kezelése érdekében.
- (9) A NAÜ a (3) – (8) preambulumbekzdésben meghatározottakkal megegyező célkitűzések elérésére törekszik. Ez a NAÜ Nukleáris Biztonsági Alapjába befizetett önkéntes hozzájárulásokkal finanszírozott Nukleáris Biztonsági Terv végrehajtása keretében történik,

⁽¹⁾ HL L 302., 2003.11.20., 34. o.

⁽²⁾ HL L 182., 2004.5.19., 46. o.

⁽³⁾ HL L 193., 2005.7.23., 44. o.

⁽⁴⁾ HL L 346., 2003.12.31., 57. o.

ELFOGADTA EZT AZ EGYÜTTES FELLÉPÉST:

A fenti projektek részletes leírása a mellékletben található.

1. cikk

(1) A tömegpusztító fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló EU-stratégia egyes elemeinek azonnali és gyakorlati végrehajtása érdekében az EU támogatja a NAÜ nukleáris biztonság és ellenőrzés keretében folytatott tevékenységeit, az alábbi célkitűzések elérése érdekében:

— az elterjedés elleni és nukleáris biztonsági nemzetközi jogi eszközök – beleértve az átfogó biztosítéki egyezményeket és a kiegészítő jegyzőkönyvet – egyetemessé tételére való törekvés;

— az elterjedés-érzékeny anyagok és berendezések védelmének, valamint a megfelelő technológiának a fejlesztése, jogalkotási és szabályozási segítség nyújtása a nukleáris biztonság és biztosítékok terén;

— a nukleáris és egyéb radioaktív anyagok tiltott kereskedelme felderítésének és az arra való reagálásnak a megerősítése.

(2) Az EU-stratégia intézkedéseinek megfelelő NAÜ-projektek azok a projektek, amelyek célja:

— a nukleáris biztonsággal és ellenőrzéssel kapcsolatos, vonatkozó nemzetközi jogi eszközök – többek között az átfogó biztosítéki megállapodások és a kiegészítő jegyzőkönyv – végrehajtására szolgáló nemzeti jogalkotási és szabályozási infrastruktúrák megerősítése;

— az államok támogatása a nukleáris és egyéb radioaktív anyagok biztonságának és ellenőrzésének megerősítésében;

— az egyes államoknak a nukleáris és egyéb radioaktív anyagok tiltott kereskedelme felderítésére és az arra való reagálásra irányuló képességeinek megerősítése.

Ezek a projektek egy szakértői csoport által végzett kezdeti értékelést követően azokban az országokban kerülnek megvalósításra, amelyek ezeken a területeken támogatásra szorulnak.

2. cikk

(1) Az elnökség, amelynek munkáját a Tanács főtitkára/a KKBP főképviselője segíti, felelős ezen együttes fellépés végrehajtásáért. A Bizottság teljes mértékben részt vesz e feladatban.

(2) A 3. cikkben említett pénzügyi hozzájárulás megfelelő végrehajtását a Bizottság felügyeli.

(3) Az 1. cikk (2) bekezdésében említett projektek technikai végrehajtásával a NAÜ-t bízzák meg, amely feladatait az elnökség irányításával és a főtitkár/főképviselő felügyelete mellett végzi. A főtitkár/főképviselő ebből a célból megkötöti a szükséges megállapodásokat a NAÜ-vel.

(4) A kedvezményezetteket és a fellépéseket az 1. cikk (2) bekezdésében említett kezdeti értékelés alapján a végrehajtó szervezet választja ki. A tagállamokkal és a Bizottsággal az illetékes tanácsi munkacsoport keretén belül konzultálni kell.

3. cikk

(1) Az 1. cikk (2) bekezdésében említett projektek végrehajtását szolgáló pénzügyi referenciaösszeg 6 995 000 EUR.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott, az Európai Unió általános költségvetéséből finanszírozott kiadásokra a költségvetési ügyekre alkalmazandó közösségi eljárások és szabályok vonatkoznak azzal a kitételrel, hogy semmilyen előfinanszírozás nem marad a Közösség tulajdonában.

(3) Az (1) bekezdésben említett kiadások végrehajtása céljából a Bizottság külön finanszírozási megállapodást köt a NAÜ-vel, a NAÜ szabályzatának és szabályainak megfelelően. A megállapodásban rendelkezni kell arról, hogy a NAÜ – a hozzájárulás nagyságának megfelelően – biztosítja az EU-hozzájárulás láthatóságát.

4. cikk

Az elnökség, amelynek munkáját a főtitkár/főképviselő segíti, ezen együttes fellépés végrehajtásáról jelentést tesz a Tanácsnak a NAÚ által készített rendszeres beszámolók alapján. A Bizottságot teljes mértékben be kell vonni, és annak az 1. cikk (2) bekezdésében említett projektek végrehajtásának pénzügyi vonatkozásairól információkat szolgáltatnia.

5. cikk

Ez az együttes fellépés az elfogadásának napján lép hatályba.

Ez az együttes fellépés 2007. szeptember 12. hatályát veszti.

6. cikk

Ezt az együttes fellépést az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* ki kell hirdetni.

Kelt Luxembourgban, 2006. június 12-én.

a Tanács részéről
az elnök

U. PLASSNIK

MELLÉKLET

A NAÜ tevékenységeinek a nukleáris biztonság és ellenőrzés területén, valamint a tömegpusztító fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló EU-stratégia intézkedéseinek végrehajtása keretében történő uniós támogatása

1. LEÍRÁS

A nemzetközi közösség felismerte, nevezetesen a „Nukleáris biztonság: általános iránymutatások a jövőre nézve” címmel 2005 márciusában Londonban megrendezett nemzetközi konferencia keretében, hogy a sikeres atomterror-cselekmények kockázata továbbra is magas. A nemzetközi közösség határozottan reagált és több olyan kezdeményezést is tett, amelyek célja a nukleáris vagy egyéb radioaktív anyagok bűnözők és terroristák kezébe kerülésének megakadályozása.

A NAÜ ellenőrzése azonban továbbra is elengedhetetlen az atomsorompó jegyében vállalt feladatok tekintetében és a nukleáris anyagok békés célú felhasználásának előmozdítása céljából az államok közötti bizalom kialakításához.

A közelmúltban nemzetközi téren tapasztalt fejleményeknek köszönhetően új és megerősített, a nukleáris biztonság és ellenőrzés szempontjából releváns nemzetközi jogi eszközök születtek: 2005 júliusában a részes államok elfogadták a nukleáris anyagok fizikai védelméről szóló egyezmény módosítását; az atomterrorizmus megelőzéséről szóló nemzetközi egyezményt 2005 szeptemberében megnyitották aláírásra; 2004 áprilisában pedig az ENSZ Biztonsági Tanácsa elfogadta a tömegpusztító fegyverekről és a nem állami szereplőkről szóló 1540. sz. határozatot. Az 1373 (2001) ENSZ BT-határozat felhívja valamennyi államot, hogy a lehető legkorábban csatlakozzon a terrorizmussal kapcsolatos, vonatkozó nemzetközi egyezményekhez és jegyzőkönyvekhez.

Mindezidáig több mint 80 állam tett politikai kötelezettségvállalást a sugárforrások biztonságáról és védelméről szóló magatartási kódex végrehajtására⁽¹⁾. Ezen túlmenően 2005-ben a NAÜ Közgyűlése és Kormányzótanácsa több, a NAÜ biztosítéki rendszerének megerősítésére irányuló állásfoglalást és határozatot is elfogadott⁽²⁾.

Ezen nemzetközi jogi eszközöknek az államok általi végrehajtását jelentősen megkönnyítheti – részben – a NAÜ 2006–2009-es Nukleáris Biztonsági Terve révén nyújtott támogatás, amely tervet a NAÜ Kormányzótanácsa 2005 szeptemberében hagyta jóvá⁽³⁾. Ez az atomterrorizmus elleni védelemre irányuló 2003–2005-ös tevékenységi terv⁽⁴⁾ folytatása. Az új Nukleáris Biztonsági Terv három tevékenységi területet ölel fel: (1) A szükségletek felmérése, elemzése és koordinációja, (2) Megelőzés, valamint (3) Felderítés és reagálás. Tartalmaz továbbá egy, „A nukleáris biztonságot támogató tevékenységek” című részt is, amelyben olyan tevékenységek szerepelnek, melyeket eredetileg biztonsági és biztosítéki célkitűzéseik alapján határoztak meg, de a nukleáris biztonsághoz való fontos hozzájárulásukat is elismerik.

A NAÜ által végrehajtott nemzetközi biztosítékok kulcsfontosságú eszközként szolgálnak annak ellenőrzésében, hogy a tagállamok teljesítették-e a tömegpusztító fegyverek elterjedésének megakadályozásával kapcsolatban tett egyedi kötelezettségvállalásukat. Különösen fontos a NAÜ-vel kötött átfogó biztosítéki egyezmény, és adott esetben a kiegészítő jegyzőkönyv végrehajtásához szükséges nemzeti jogszabályok megléte⁽⁵⁾. A végrehajtáshoz szükséges, hogy az ilyen megállapodások valamennyi részes állama rendelkezzen a nukleáris anyagok nyilvántartásának és ellenőrzésének hatékony állami rendszerével (SSAC). 2005 szeptemberében a NAÜ Kormányzótanácsa kérte, hogy a NAÜ titkársága hozzáférhető források révén nyújtson segítséget az SSAC-k létrehozásában és fenntartásában azon államoknak – beleértve azokat is, amelyek nem tagjai az Ügynökségnek –, amelyeknek az átfogó biztosítéki egyezményét kis mennyiségekre vonatkozó jegyzőkönyv egészíti ki.

A 2006–2009-es Nukleáris Biztonsági Terv a tömegpusztító fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló EU-stratégia bizonyos elemeihez hasonló célkitűzéseket követ. Ezek a nukleáris biztonság átfogó megközelítését tartalmazzák, beleértve a használatban levő, tárolás vagy szállítás alatt álló nukleáris és egyéb radioaktív anyagok szabályozási ellenőrzéseit, elszámolhatóságát és védelmét, „a bölcsőtől a koporsóig”, rövid és hosszú távon egyaránt. Arra az esetre azonban, ha a védelem kudarcot vallana, az anyagok jogtalan eltulajdonításának, illetve az azok nemzetközi határokon át való csempészetére irányuló kísérleteknek a felderítése, továbbá a nukleáris vagy egyéb radioaktív anyagokkal kapcsolatos esetlegesen előforduló rosszhiszemű cselekményekre való reagálás céljából biztonsági pótintézkedéseket kell bevezetni.

(1) GOV/2003/49-GC(47)/9. Ezen kívül az alábbi dokumentum: „Intézkedések a nukleáris, sugár- és szállítási biztonság, illetve a hulladékkezelés területén folyó nemzetközi együttműködés megerősítésére: a sugárforrások ellenőrzésére irányuló hatékony és fenntartható nemzeti szabályozási infrastruktúra előmozdítása” (GOV/2004/52-GC(48)/15) tartalmaz NAÜ-EU közötti, a tömegpusztító fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló EU-stratégia keretében folyó együttműködésre vonatkozó részeket. E tevékenységeket a NAÜ 2006–2009-es Nukleáris Biztonsági Tervének „A nukleáris biztonságot támogató tevékenységek” című része is tükrözi.

(2) 2005 szeptemberében a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség (NAÜ) Kormányzótanácsa úgy határozott, hogy a biztosítéki rendszer megerősítése érdekében az atomsorompó-szerződés biztosítéki egyezményei úgynevezett „kis mennyiségekre vonatkozó jegyzőkönyvnek” (SQP) az Ügynökség biztosítéki rendszere részének kell maradnia a szabványszöveg módosítása és az SQP-kritériumokban eszközölt változtatások mellett; a NAÜ Közgyűlése 2005-ben elfogadott egy állásfoglalást, amelyben megjegyezte többek között, hogy az olyan államok esetében, amelyeknél az átfogó biztosítéki egyezményt hatályos kiegészítő jegyzőkönyv is kíséri, ezen intézkedések az adott állam megemelt ellenőrzési szintjét jelzik.

(3) GOV/2005/50-GC(49)/17.

(4) GOV/2002/10.

(5) Lásd az Ügynökség által közzétett, a biztosítéki egyezmények és kiegészítő jegyzőkönyvek megkötésének előmozdítására irányuló NAÜ cselekvési tervet.

A NAÜ hamarosan befejezi a 2004/495/KKBP tanácsi együttes fellépés végrehajtását, 2005/574/KKBP tanácsi együttes fellépés NAÜ általi végrehajtása pedig folyamatban van. Az EU kapcsolódó hozzájárulásainak segítségével a NAÜ jelentős tevékenységeket kezdeményezett a kaukázusi, közép-ázsiai, délkelet-európai és balkáni, valamint észak-afrikai és a Közel-Kelet földközi-tengeri térségébe tartozó kedvezményezett államok országuk nukleáris biztonságának erősítésére és a nemzetközi biztosítékok végrehajtásának előmozdítására irányuló erőfeszítéseinek támogatására.

Ezeknek az erőfeszítéseknek a támogatására továbbra is nagy az igény mind a NAÜ tagállamaiban, mind azokban az államokban, amelyek nem tagjai a NAÜ-nek. A támogatható államok a következők:

- *Délkelet-Európában*: Törökország, Albánia, Bosznia és Hercegovina, Horvátország, Szerbia és Montenegró, a Moldovai Köztársaság és Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság,
- *a közép-ázsiai térségben*: Kazahsztán, Kirgizisztán, Üzbegisztán, Tádzsikisztán és Türkmenisztán,
- *a kaukázusi térségben*: Örményország, Azerbajdzsán és Grúzia,
- *a Közel-Kelet földközi-tengeri térségében*: Izrael, Jordánia, Libanon és a Szíriai Arab Köztársaság, és
- *Afrikában* ⁽¹⁾: A tervek szerint összesen maximum 20–25 afrikai ország részesül különböző projektek keretében nukleáris biztonsági fejlesztési célú támogatásban. A regionális képzési eseményeken további országok is részt vehetnek.

A támogatásban részesülő afrikai országok végleges kiválasztása az igényértékelési szakaszon alapul, amely felmérési missziókat és a központokban már meglévő információk értékelését foglalja magában. A támogatási tevékenységek valamennyi projekt esetében a térség azon országaira összpontosulnak, amelyek valamennyi projekterület tekintetében jelentős tevékenységekkel rendelkeznek:

- a térség atomreaktorral rendelkező 8 országa közül 4–6-nak az esetében fizikai védelmi fejlesztéseket irányoztak elő; a sugárforrások védelmének erősítését irányozták elő 5–7 ország esetében a térség azon tíz országa közül, amelyeknek a használatban lévő és tárolt forrásai nagyon veszélyeztetettek,
- nukleáris vagy egyéb radioaktív anyagok tiltott kereskedelmének felderítésére szolgáló képesség fejlesztésére irányuló támogatást irányoztak elő azon 5–6 ország esetében, ahol a NAÜ rendelkezésére álló információk alapján, az országban és a szomszédos országokban található nukleáris anyagokat és sugárforrásokat figyelembe véve a tiltott kereskedelem veszélye a legmagasabb,
- sugárbiztonsággal és a sugárforrások szabályozási infrastruktúrájának védelmével kapcsolatos értékelő szolgáltatást és támogatás biztosítását irányoztak elő 12 olyan országban, ahol a szabályozási infrastruktúra javítására a jelek szerint a legnagyobb szükség van. Jogalkotási segítség nyújtását 6 országban irányozták elő,
- a rendelkezésre álló pénzeszközöktől függően a lehető legtöbb résztvevő számára ajánlanak regionális alapon képzést Afrikában.

A támogatási prioritások megállapítása érdekében először értékelni kell a nukleáris biztonság javításának az EU együttes fellépésében meghatározott országokban felmerülő igényeit. E célból egy elismert szakértőkből álló csoport értékeli a fent említett országokban már bevezetett nukleáris biztonsági rendszer jelenlegi helyzetét, és javaslatokat tesz azok fejlesztésére. A javaslatok alapul szolgálnak a későbbi támogatások meghatározásához, amely támogatások magukban foglalják a nukleáris és egyéb radioaktív anyagok – ideértve a nem nukleáris célra használt anyagokat és a nukleáris létesítményeket is – felhasználásával végrehajtott rosszhiszemű cselekmények megelőzésére vagy felderítésére, illetve az azokra való reakcióra irányuló intézkedések jelenlegi helyzetét és azok fejlesztésének szükségességét. A prioritásokat úgy állapítják meg, hogy minden egyes projekt esetében meghatározzák azon országokat, amelyek költségeit az uniós támogatás által rendelkezésre bocsátott költségvetésből fedezik. A humán erőforrások fejlesztését a NAÜ elfogadott képzési programjának keretében hajtják végre, amely nagymértékben regionális megközelítésen alapul. A rendelkezésre álló pénzügyi forrásoktól függően támogatják, hogy a képzéseken a lehető legtöbb támogatható országból vegyenek részt szakértők.

⁽¹⁾ Algéria, Angola, Benin, Bissau-Guinea, Botswana, Burkina Faso, Burundi, Comore-szigetek, Csád, Dél-Afrika, Dzsibuti, Egyenlítői-Guinea, Egyiptom, Elefántcsontpart, Eritrea, Etiópia, Gabon, Gambia, Ghána, Guinea, Kamerun, Kenya, Kongó (Kongói Köztársaság), Kongói Demokratikus Köztársaság, Közép-afrikai Köztársaság, Lesotho, Libéria, Líbiai Arab Szocialista Népi Közösség, Madagaszkár, Malawi, Mali, Mauritánia, Mauritius, Marokkó, Mozambik, Namíbia, Niger, Nigéria, Ruanda, São Tomé és Príncipe, Seychelle-szigetek, Sierra Leone, Senegal, Szomália, Szudán, Szváziföld, Tanzániai Egyesült Köztársaság, Togo, Tunézia, Uganda, Zambia, Zimbabwe és Zöldfoki-szigetek.

Ezt követően a kiválasztott országokban három területen hajtanak végre projekteket:

1. *Jogalkotási és szabályozási segítségnyújtás*

A nukleáris biztonság jogi alapját legnagyobb mértékben olyan nemzetközi jogi eszközök és elismert elvek képezik (szerződések, egyezmények, megállapodások, előírások, NAÜ-szabványok, magatartási kódexek, iránymutató dokumentumok és ajánlások), amelyeket a nemzeti hatóságok a nukleáris anyagok és egyéb sugárforrások ellenőrzése céljából hajtanak végre. Az előírások eme széles skálája (amelyek közül sokat a NAÜ égisze alatt fejlesztettek ki) keretrendszerben biztosít a nukleáris anyagok, egyéb radioaktív anyagok, illetve a kapcsolódó létesítmények biztonságos használatához, a nagy nukleáris programmal rendelkezők és a csak korlátozott nukleáris tevékenységeket folytatók számára egyaránt.

A megfelelő nemzeti jogszabályok és a szabályozó ellenőrzési infrastruktúra megléte a sikeres nukleáris biztonsági rendszer előfeltétele. A nemzeti átültető jogszabályoknak biztosítaniuk kell az alapelvek és általános rendelkezések keretét, amely lehetővé teszi a felhatalmazott kormányzati szervek számára a szükséges szabályozási tevékenység gyakorlását, és amely rendezi a szabályozott tevékenységekben érdekelt személyek magatartását. Az erre vonatkozó jogi szabályozás számos államban nem megfelelő, a szabályozási infrastruktúra pedig nem létezik vagy szintén nem megfelelő. Ezek a hiányosságok a nem hatékony szabályozó ellenőrzési infrastruktúrákkal társulva az átfogó biztonsági rendszer gyengeségét eredményezik. A cél ezért a megfelelő nemzeti jogszabályi és szabályozási keretek megerősítése vagy létrehozása, valamint a vonatkozó intézkedések eredményes alkalmazása.

Radioaktív anyagokat gyakran használnak nem nukleáris alkalmazások során, pl. orvosi vagy ipari felhasználásra. Ezen sugárforrások némelyike erősen radioaktív, és a NAÜ „Radioaktív sugárforrások osztályozása” című dokumentumában az 1–3. osztályba tartozik. Ezek a sugárforrások nem megfelelő szabályozási ellenőrzés és védelem esetén illetéktelen kezekbe kerülhetnek, és rosszhiszemű cselekmények elkövetésére használhatók fel. A sugárbiztonság és a sugárforrások védelme szabályozási infrastruktúrájának hatékonyan és megfelelően kell működnie a nemzetközi előírásokkal, a sugárforrások biztonságáról és védelméről szóló magatartási kódexszel és a kapcsolódó import/export iránymutatással, valamint a legjobb gyakorlatokkal összhangban.

A biztosítéki egyezmények és kiegészítő jegyzőkönyvek NAÜ-vel való megkötése hatékony intézkedés, amely előmozdítja a nukleáris anyagok és kapcsolódó technológiák szigorú nemzeti és nemzetközi ellenőrzését. Fontos, hogy a nemzeti átültető jogszabályok egyértelműen határozzák meg azon nukleáris tevékenységeket, felszereléseket, létesítményeket és anyagokat, amelyek vonatkozásában a biztosítékok alkalmazásra kerülnek. Emellett azoknak az államoknak, amelyek kiegészítő jegyzőkönyvet kötöttek, gondoskodniuk kell nemzeti átültető jogszabályaik megerősítéséről annak érdekében, hogy az érintett állam alkalmas legyen a kiegészítő jegyzőkönyv szerinti kiegészítő kötelezettségeinek való megfelelésre. Különösen szükség van az állam hazai jogszabályainak felülvizsgálatára a megkötött biztosítéki egyezmények végrehajtására és alkalmazására kijelölt szabályozó szerv feladatainak és hatáskörének kiterjesztése érdekében.

Az államok elfogadják továbbá a nukleáris biztonsággal kapcsolatos nemzetközi normáknak való megfelelés kötelezettségét a CPPNM-hez való csatlakozáskor, a CPPNM módosításának megerősítése révén, valamint az atomterro rizmus megelőzéséről szóló egyezményhez való csatlakozáskor. Ezen túlmenően az 1540. számú ENSZ BT-határozat szintén kötelezi valamennyi államot hazai ellenőrzések kialakítására, beleértve a nukleáris fegyverekhez kapcsolódó anyagok megfelelő ellenőrzésének létrehozását.

Az államoknak a fent említett nemzetközi jogi eszközökben foglalt, a nukleáris biztonság terén tett vállalásai a nukleáris anyagok és létesítmények, valamint egyéb sugárforrások biztonságával kapcsolatos kötelezettségvállalások egymás mellé rendelését eredményezték. E kötelezettségvállalások magukban foglalják a sugárbiztonsághoz és a sugárforrások védelméhez szükséges szabályozási infrastruktúra létrehozására szolgáló intézkedéseket; továbbá nyilvántartási és ellenőrzési intézkedéseket; fizikai védelmi intézkedéseket; import- és exportellenőrzéseket és a törvénybe ütköző cselekmények büntetendővé nyilvánítását.

2. *A nukleáris és egyéb radioaktív anyagok biztonságának és ellenőrzésének megerősítése*

A nukleáris létesítményekben és helyszíneken használt és tárolt anyagokról a lopás vagy szabotázs megelőzése érdekében megfelelő módon számot kell adni és azokat meg kell védeni. Egy hatékony szabályozási rendszer keretein belül azonosítani kell azokat az elemeket, amelyeket az állam, illetve az üzemeltető szintjén szükséges végrehajtani.

Létfonosságú továbbá a nem nukleáris célra alkalmazott nagy és veszélyeztetett sugárforrásoknak használatuk és tárolásuk során a rosszhiszemű cselekményektől való fizikai védelme, illetve amikor már nem szükségesek, leszerelése, valamint biztos és biztonságos helyen történő tárolása, vagy radioaktív hulladékként való elhelyezése.

Valamennyi átfogó biztosítéki egyezményvel rendelkező államban létre kell hoznia és fenn kell tartania egy, valamennyi nukleáris anyag nyilvántartására és ellenőrzésére szolgáló állami rendszert (SSAC), biztosítékoktól függően. A NAÜ azonban úgy véli, hogy ezek a rendszerek számos olyan NAÜ-tagállamban, amely ilyen egyezménynek részes fele, hiányoznak vagy nem megfelelőek. Ez a helyzet különösen jellemző azon mintegy 120 állam körében, amely semmilyen nukleáris létesítményt nem üzemeltet.

3. *Az egyes államok tiltott kereskedelem felderítésére és az arra való reagálásra irányuló képességeinek megerősítése*

A tiltott kereskedelem a nukleáris anyagok és egyéb radioaktív anyagok jogosulatlan megszerzéséhez, rendelkezésre bocsátásához, felhasználásához, átadásához és lerakásához kapcsolódik, függetlenül attól, hogy az elkövetés szándékos-e vagy sem, és hogy nemzetközi határok átlépésével jár-e vagy sem.

Egy terroristák által készített durva nukleáris robbanószerkezet vagy radiológiai sugárszóró szerkezet kizárólag tiltott kereskedelem útján megszerzett anyagból állítható elő. Tiltott kereskedelemről származhat továbbá a durva nukleáris robbanóanyagok készítéséhez szükséges érzékeny anyagok előállítására alkalmas érzékeny eszköz vagy technológia. Feltételezhető, hogy az ilyen anyag vagy technológia határokon átnyúló mozgása is szükséges ahhoz, hogy az ilyen anyag eljusson végcéljához. A tiltott kereskedelem elleni küzdelem jegyében tehát az államok megkövetelik a szükséges szabályozási rendszerek meglétét, valamint azt, hogy a határállomásokon a technikai rendszerek (beleértve a felhasználóbarát eszközöket is) fel legyenek állítva, és a rendelkezésre álló eljárások és információk hozzáférhető legyenek a radioaktív anyagok (beleértve a hasadó radioaktív anyagokat is) csempészetére irányuló kísérletek, illetve az érzékeny eszközökkel vagy technológiákkal való jogosulatlan kereskedelem felderítése érdekében.

Hatékony intézkedéseket kell fogantatosítani továbbá az ilyen cselekményekre való reagálásra, továbbá bármilyen radioaktív anyag elkobzására. A jogalkalmazók (vámósok, rendőrség, stb.) gyakran nem részesülnek a felderítő eszközök használatára irányuló kiképzésben, így az érzékeny eszközök és technológiák számukra ismeretlenek lehetnek. E tisztviselők kiképzése tehát elengedhetetlen bármely, a tiltott kereskedelem felderítésére irányuló intézkedés sikeréhez. A különböző csoportokba tartozó alkalmazottak számára különböző képzéseket kell kínálni mind a felderítőeszközök használata tekintetében, mind az eszközök leolvasásának megértése tekintetében ahhoz, hogy a további tevékenységeket illetően döntést tudjanak hozni.

Az ezzel kapcsolatban fennálló veszélyek fokozott felismerése és a jobb határellenőrzést lehetővé tévő felszerelés és módszertan rendelkezésre állása eredményeként az e területen nyújtott támogatásra rendkívül nagy szükség van.

2. CÉLKITŰZÉSEK

Általános cél: A nukleáris biztonság megerősítése a kiválasztott országokban.

2.1. *Értékelő szakasz: A Nemzetközi Nukleáris Biztonsági Tanácsadó Szolgálati Missziók finanszírozása*

A NAÜ értékeléseket készít a nukleáris biztonság megerősítésére vonatkozó szükségletek azon érintett országokban való megállapítása érdekében, amelyekben ilyen értékelés még nem készült. A többi kijelölt ország esetében a korábban elvégzett értékelést aktualizálják. Az értékelés, szükség esetén, magában foglalja a nukleáris és nem nukleáris alkalmazások fizikai védelmét és biztonságát, a tiltott kereskedelem elleni küzdelem érdekében megállapított intézkedéseket, valamint a szükséges jogi és szabályozási infrastruktúrát. Az átfogó értékelés eredményei alapján fogják kiválasztani azokat az országokat, amelyekben a projekt végrehajtásra kerül.

A fent vázolt projektek:

- az egyes országokban értékelik a nukleáris és egyéb radioaktív anyagok fizikai védelmének helyzetét, és azoknak a nukleáris vagy kutató létesítményeknek, illetve helyszíneknek a védelmét, ahol ezeket az anyagokat használják vagy tárolják. Azonosítják az ezen anyagokat tartalmazó létesítmények és helyszínek közül azokat, amelyeket későbbi fejlesztésre és támogatásra kiválasztanak,
- az egyes országokban értékelik a sugárforrások védelmének javításával kapcsolatos igényeket. Megállapítják a nemzetközi előírásokhoz és a szabályozási infrastruktúra javításához szükséges magatartási kódexhez képest meglévő hiányosságokat és gyenge pontokat, valamint a nagy, veszélyeztetett sugárforrások kiegészítő védelmének esetleges szükségességét. Az értékelés eredményeként a védelem biztosításához szükséges különleges eszközök is meghatározásra kerülnek,
- az egyes országokban értékelik a tiltott kereskedelem elleni küzdelemre irányuló képességek jelenlegi állapotát, és megállapítják a szükséges fejlesztésekre vonatkozó igényeket.
- az egyes országokban értékelik a nukleáris anyagok állami nyilvántartási és ellenőrzési rendszerének állapotát, és megállapítják a szükséges fejlesztésekre vonatkozó igényeket.

2.2. Az értékelő szakasz eredményeképpen prioritásként meghatározott egyedi fellépések végrehajtása.

1. projekt:

Jogalkotási és szabályozási segítségnyújtás

A projekt célja:

- a nukleáris és egyéb radioaktív anyagokkal kapcsolatos nemzeti jogalkotási és szabályozási infrastruktúrák megerősítése a vonatkozó nemzetközi jogi eszközök és a nukleáris biztonsággal kapcsolatban elismert elvek, valamint a sugárbiztonság nemzeti rendszerei között már kialakult szinergiák figyelembevételével,
- az államok és az Ügynökség között kötött biztosítéki egyezmények és kiegészítő jegyzőkönyvek végrehajtására szolgáló nemzeti jogalkotási keretrendszer megerősítése,
- a sugárbiztonság és a sugárforrások védelme nemzeti szabályozási infrastruktúrájának megerősítése.

A projekt eredménye:

- átfogó, koherens és eredményes nemzeti szintű jogszabályok kidolgozása és elfogadása, hozzájárulva ezzel egy harmonizált, megerősített és egyetemesebb nukleáris biztonsági rendszer létrejöttéhez,
- az államokat az Ügynökség biztosítéki egyezményei és kiegészítő jegyzőkönyvei szerinti kötelezettségeiknek való megfelelésre képessé tevő nemzeti jogszabályok (nemzeti nyelven történő) kidolgozása és elfogadása,
- a sugárbiztonságra és sugárforrások védelmére irányuló nemzeti szabályozási infrastruktúra létrehozása/fejlesztése a sugárbiztonság és sugárforrások védelme infrastruktúrájának értékelésén (RaSSIA), a tanácsadó szolgáltatásokon, eszközökön és képzéseken keresztül, a nemzetközi előírásokkal és a sugárforrások biztonságáról és védelméről szóló magatartási kódexszel és a legjobb gyakorlatokkal összhangban.

2. projekt:

A nukleáris és egyéb radioaktív anyagok biztonságának és ellenőrzésének megerősítése

A projekt célja:

- a nukleáris létesítmények, valamint a nukleáris célra alkalmazott nukleáris és egyéb radioaktív anyagok fizikai védelmének megerősítése a kiválasztott országokban,
- a nem nukleáris célra alkalmazott radioaktív anyagok ellenőrzésének és fizikai védelmének megerősítése a kiválasztott országokban, valamint
- a nukleáris anyagok nyilvántartására és ellenőrzésére szolgáló állami rendszerek megerősítése a biztosítéki egyezmények és kiegészítő jegyzőkönyvek végrehajtása céljából, a „kis mennyiségekre vonatkozó jegyzőkönyvet” aláíró államokban is.

A projekt eredménye:

- a nukleáris és egyéb radioaktív anyagok fizikai védelmének javulása a kiválasztott nukleáris létesítményekben és helyszíneken,
- a nem nukleáris célra alkalmazott veszélyeztetett sugárforrások védelme vagy, adott esetben, leszerelése és biztonságos tárolóhelyre szállítása a kiválasztott országokban,
- a fizikai védelemre irányuló nemzeti szabályozási infrastruktúra javulása a szakértői támogatás eredményeképpen,
- olyan, a nukleáris anyagok nyilvántartására és ellenőrzésére szolgáló hatékony állami rendszerek létrehozása és fenntartása, amelyek alkalmasak a biztosítéki egyezmények és kiegészítő jegyzőkönyvek végrehajtására, a „kis mennyiségekre vonatkozó jegyzőkönyvet” aláírt államokban is,
- az alkalmazottak képzésének biztosítása a támogatható országokban.

3. projekt

Az egyes államok tiltott kereskedelem felderítésére és az arra való reagálásra irányuló képességeinek megerősítése

A projekt célja:

— a tiltott kereskedelem felderítésére és az arra való reagálásra irányuló állami kapacitások megerősítése a kiválasztott országokban.

A projekt eredménye:

— részletes információ gyűjtése és értékelése nyílt forrásokból és állami összekötők útján a tiltott nukleáris kereskedelem körülményeire vonatkozó ismeretek javítása érdekében. Ez az információ elősegíti a tiltott kereskedelem leküzdésére irányuló különféle tevékenységek fontossági sorrendjének felállítását is;

— szakértői támogatással nemzeti keretek felállítása a tiltott kereskedelem elleni küzdelem érdekében, valamint a radioaktív anyagok, érzékeny nukleáris berendezések és technológiák határokon átnyúló mozgásának ellenőrzésére irányuló nemzeti koordináció javítására a kiválasztott országokban,

— kiválasztott határátkelőhelyeken a határmegfigyelő berendezések modernizálása;

— az jogalkalmazók képzésének biztosítása a támogatható országokban.

3. IDŐTARTAM

Az értékelést a Bizottság és a NAÜ közötti hozzájárulási megállapodás hatálybalépését követő három hónapos időtartamon belül kell lefolytatni. Az ezt követő 12 hónapban a három projektet egyidejűleg kell végrehajtani.

Ezen együttes fellépés végrehajtásának becsült teljes időtartama 15 hónap.

4. KEDVEZMÉNYEZETEK

A kedvezményezettek azok az országok, amelyekben az értékelés és az azt követő projektek végrehajtásra kerülnek. Ezen államok hatóságai segítséget kapnak annak megértésében, hogy hol vannak gyenge pontok, és támogatást kapnak a megoldások megvalósításához és a biztonság növeléséhez. A projektekben részt vevő országok meghatározásához szükséges kritériumok, a kedvezményezettek és a kijelölt országokban kezelendő problémák végleges kiválasztására az illetékes tanácsi munkacsoport keretében a végrehajtó szervezet és a főtisztár/főképviseelő által segített elnökség közötti konzultációk során, a tagállamokkal és a Bizottsággal szoros együttműködésben kerül sor. E határozatoknak szükség esetén a végrehajtó szervezet által ezen együttes fellépés 2. cikke (1) bekezdésének megfelelően benyújtott javaslatokon kell alapulniuk.

5. VÉGREHAJTÓ SZERVEZET

A projektek végrehajtására a NAÜ kap megbízást. A Nemzetközi Nukleáris Biztonsági Tanácsadó Szolgálati Missziókat a NAÜ szokásos működési előírásainak megfelelően, a NAÜ és a tagországok szakértői hajtják végre. A három projektet közvetlenül a NAÜ alkalmazottai, a NAÜ-tagállamok kiválasztott szakértői vagy szerződéses megbízottai hajtják végre. Szerződéses megbízottak esetén a NAÜ által ezen együttes fellépés keretein belül beszerzendő javak, munkák és szolgáltatások beszerzésére a NAÜ megfelelő szabályainak és eljárásainak megfelelően az Európai Közösségek NAÜ-vel kötött hozzájárulási megállapodásában előírtak szerint kerül sor.

6. HARMADIK SZEMÉLYEK RÉSZVÉTELE

A projekteket 100 %-ban ezen együttes fellépés finanszírozza. Az NAÜ tagállamainak szakértői részes harmadik félnek tekinthetők. Ők a NAÜ-szakértők szokásos működési szabályaival összhangban dolgoznak.

7. A SZERZŐDÉSES MEGBÍZÁS ÉS A BESZERZÉS EGYEDI FELTÉTELEI

Bizonyos esetekben, az eredetileg az Orosz Föderációból származó nukleáris és egyéb radioaktív anyagok, például sugárforrások biztonsági szabályainak javítása érdekében az áruk, munkák és szolgáltatások beszerzéséről szóló szerződéseket orosz föderációbeli szolgáltatóknak lehet felajánlani, akik járatosak az orosz technológiában.

8. BECSÜLT SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Az EU-hozzájárulás fedezi az értékelés és a 2.2. pontban leírt három projekt végrehajtásának költségeit. A becsült költségek a következők:

Nukleáris biztonsági értékelések, beleértve a missziókat is	140 000 EUR
1. projekt	1 200 000 EUR
2. projekt	3 070 000 EUR
3. projekt	2 385 000 EUR

Ezen felül az előre nem látható költségekre az elszámolható költségek körülbelül 3 %-ának (összesen 200 000 EUR) megfelelő rendkívüli tartalékalap is beszámításra került.

9. A PROJEKTEK KÖLTSÉGEIHEZ SZÜKSÉGES PÉNZÜGYI REFERENCIAALAP

A projektek összköltsége 6 995 000 EUR.
